

Notitie invulling begrotingsruimte 2017 en volgende jaren

Versie: definitief t.b.v. raad 27 september 2017.

Inleiding

In de raadsvergadering van 29 maart 2017 heeft de raad het raadsvoorstel "Financiële positie na artikel 12 status en invulling buffer sociaal domein" besproken en na amendering vastgesteld.

Inmiddels heeft de raad ook de Perspectiefnota 2017 vastgesteld.

In de aanbiedingsbrief voor de Perspectiefnota 2017 staat opgenomen

Invulling begrotingsruimte

De financiële uitkomst van deze Perspectiefnota 2017 geeft ruimte om noodzakelijke c.q. wenselijke zaken die vragen om extra middelen op te pakken. Wij zijn bezig met het in beeld brengen voor welke zaken het nodig is om nog extra middelen beschikbaar te stellen. In de raadsvergadering van september 2017 leggen wij hiervoor aan u een voorstel voor.

In deze notitie wordt inzichtelijk gemaakt hoeveel financiële ruimte er is en hoe deze ruimte besteed kan worden. Daarbij worden ook een aantal aanpassingen doorgevoerd i.v.m. begrotingsvoorschriften, effecten krimp en gevolgen uitkomst jaarrekeningcontrole 2016.

De uitkomsten van de notitie "Ontwikkelingen sociaal domein" zijn ook in deze notitie verwerkt.

Stand begroting 2017

Na verwerking van het resultaat van de voorjaarsnota 2017 in de begroting 2017 ziet het saldo van de begroting 2017 er als volgt uit:

- Saldo primitieve begroting 2017	€ 246.200,00	positief
- Saldo 1e begrotingswijziging 2017 (correctie huur Innersdijk)	€ 148.000,00	positief
- Saldo raadsbesluit 29 maart 2017	€ 211.400,00	negatief
- Saldo na raadsbesluit 29 maart 2017	€ 182.800,00	positief
- Saldo voorjaarsnota 2017 (na amendement)	€ 112.200,00	positief
- Saldo begroting 2017 na verwerking voorjaarsnota 2017	€ 295.000,00	positief

Het bedrag van € 295.000,00 kan ingezet voor zaken die incidenteel geld vragen.

Stand begroting 2018 en volgende jaren

De meerjarenraming die staat opgenomen in de Perspectiefnota 2017 geeft de volgende ruimte onder aan de streep:

- 2018	€ 392.500,00
- 2019	€ 132.300,00
- 2020	€ 232.500,00
- 2021	€ 309.700,00

Bovenstaande bedragen moeten gecorrigeerd worden met een bedrag van € 4.000,00 i.v.m. amendement Woldwijk afschrijving op boerderij en woning.

Ontwikkeling algemene reserve

N.a.v. de vastgestelde jaarrekening 2016 en de laatste ontwikkelingen ziet het verloop van de algemene reserve er als volgt uit:

Verloop algemene reserve:	
Algemene reserve 31-12-2016	-12.015.000,00
Uitkering artikel 12 2016: advies inspecteur	7.092.000,00
Correctie obv definitieve beschikking BZK *	-100.000,00
Vrijval reserve sociaal domein	174.000,00
Privatisering zwembad	-100.000,00
Middelen herindeling 2018	84.000,00
Resultaat jaarrekening 2016	2.881.000,00
Overheveling 2016 naar 2017	-1.553.000,00
Saldo	-3.537.000,00
Taakstelling 10 jaar € 400.000,00 (vanaf 2018)	4.000.000,00
Ruimte algemene reserve	463.000,00

*: In de beschikking artikel 12 2016 wijkt de minister € 100.000,00 af van het advies van de inspecteur artikel 12 om € 7.092.000,00 uit te keren aan Ten Boer. In bovenstaand overzicht hebben wij dit verwerkt in het overzicht algemene reserve. Wij hebben besloten om tegen het besluit van de minister een pro forma bezwaarschrift in te dienen. Onderzocht wordt of het wenselijk en kansrijk is om een definitief bezwaarschrift in te dienen.

Ontwikkeling post onvoorzien 2017

In de begroting 2017 is een post onvoorzien opgenomen van € 44.000,00.

Van dit bedrag is in de voorjaarsnota 2017 (zie blz. 55 e.v.) gebruikt:

- deelname ondernemershuis Eemsdelta	€ 1.865,00 (prim.begroting)
- verkeersmaatregelen De Dijk Thesinge	€ 3.000,00
- project culturele mobiliteit	€ 1.750,00
- crisisbeoordelingslocatie	€ 1.075,00
- gebouw Kievitstraat 6 Ten Boer	€ 4.500,00
- onderhoud gebouw Sportlaan Ten Boer	€ 2.325,00
Subtotaal	€ 14.515,00

De stand van de post onvoorzien komt na vaststelling van de voorjaarsnota 2017 uit op € 29.485,00.

Na vaststelling van de voorjaarsnota 2017 (Perspectiefnota 2017) zijn een aantal besluiten genomen waarvan de financiële gevolgen ten laste van de post onvoorzien zijn gebracht.

Het gaat om de volgende besluiten:

- extra maaibeurten groenvoorziening	€ 5.700,00
- opstellen geluidkaarten wegverkeerslawaaï	€ 6.500,00
- opstellen luchtkwaliteitskaart	€ 2.400,00
- vuurwerk oud- en nieuw	€ 8.500,00
- verlichting gemeentehuis feest- en lichtweek	€ 5.000,00
- project VGG opgaven, rollen en taken	€ 3.000,00
Ten laste van onvoorzien na voorjaarsnota 2017	€ 31.100,00

Beschikbaar budget onvoorzien 2017 € 44.000,00

Besteed:

- t/m voorjaarsnota 2017	€ 14.515,00
- na voorjaarsnota 2017	€ 31.100,00

Saldo post onvoorzien 2017 september 2017 € 1.615,00 negatief

Voorstel is om uit de begrotingsruimte 2017 € 20.000,00 toe te voegen aan de post onvoorzien.

Uitkomst van deze notitie

In onderstaand overzicht staat de samenvatting invulling begrotingsruimte opgenomen.

Invulling begrotingsruimte	2017	2018	2019	2020	2021
Totaal invulling begrotingsruimte	-€ 76.750	€ 165.975	-€ 143.525	-€ 143.525	-€ 148.125
Beschikbare middelen	€ 295.000	€ 388.500	€ 128.300	€ 228.500	€ 305.700
Saldo	€ 371.750	€ 222.525	€ 271.825	€ 372.025	€ 453.825
Waarvan:					
- structureel	-€ 165.000	-€ 104.125	-€ 159.125	-€ 159.125	-€ 159.125
- incidenteel	€ 88.250	€ 270.100	€ 15.600	€ 15.600	€ 11.000
	-€ 76.750	€ 165.975	-€ 143.525	-€ 143.525	-€ 148.125

Conclusie

Conclusie is dat er ruim voldoende budget aanwezig is om de extra uitgaven voor de komende jaren te kunnen dekken.

Het structureel effect van deze notitie is uiteindelijk positief en zorgt er voor dat de begrotingsruimte de komende jaren oploopt naar € 454.000,00.

Er staan nog een aantal PM-posten opgenomen in deze notitie. Deze posten zullen waarschijnlijk ook middelen gaan vragen. De financiële ruimte hiervoor is aanwezig.

Voor nu niet te voorziene ontwikkelingen en tegenvallers (bijvoorbeeld het risico dat wij ingaande 2018 lopen door uit de solidariteit jeugd te stappen) geeft de begroting voor de komende jaren voldoende ruimte om deze op te vangen.

Overschotten kunnen we toevoegen aan de algemene reserve waardoor deze sneller weer positief komt te staan en de jaarlijkse storting van € 400.000,00 eerder afgebouwd kan worden.

Invulling begrotingsruimte 2017 en volgende jaren

In onderstaand overzicht wordt een samenvatting per post gegeven van de invulling van de begrotingsruimte 2017 en volgende jaren.

De onderbouwing staat op de volgende bladzijden.

Samenvatting invulling begrotingsruimte 2017 en volgende jaren

Nr.	Invulling begrotingsruimte		2017	2018	2019	2020	2021	I/S
	Programma 1 Openbaar bestuur							
1	Aanpassen DVO		0	50.000	0	0	0	I
	Programma 2 Veiligheid en Handhaving							
	Programma 3 Wegen, groen en verkeer							
2	Fietsstroken Bouwerschapsweg		0	5.200	5.200	5.200	5.200	S
3	Fietsenstalling Groene Zoom		0	1.250	1.250	1.250	1.250	S
4	Fietsenstalling Ten Post		0	625	625	625	625	S
5	Sint Annen aanpassing entree		0	7.500	7.500	7.500	7.500	S
6	Woltersum entree en verkeersmaatregelen		0	10.000	0	0	0	I
7	Onderhoud wegen en paden naar voren schuiven		0	200.000	0	0	0	I
8	Vrijval krediet weg Eemskanaal NZ		-75.000	0	0	0	0	I
8	Vrijval krediet weg Eemskanaal NZ		-3.000	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000	S
9	Openbare ruimte i.r.t. grootschalige versterking		0	20.000	20.000	20.000	20.000	S
10	Onderhoud Boltbrug Ten Boer		54.250	0	0	0	0	I
	Programma 4 Onderwijs							
11	Bevorderen ondernemerschap en technologie in het basis en voortgezet onderwijs		0	5.500	11.000	11.000	11.000	I
	Programma 5 Sport, recreatie & toerisme, kunst & cultuur							
12	Bewegen in openbare ruimte		0	5.500	5.500	5.500	5.500	S
13	Sportsubsidies		0	1.800	1.800	1.800	1.800	S
14	Zwembad	PM	0	0	0	0	0	S
15	LED-verlichting sportparken		13.000	0	0	0	0	I
16	Monumentensubsidie	PM	0	0	0	0	0	S
	Programma 6 Welzijn, AWBZ-Wmo zorg en ouderen							
17	Blijverslening	PM	0	0	0	0	0	S
18	Notitie Ontwikkelingen sociaal domein		-162.000	-49.000	-104.000	-104.000	-104.000	S
	Programma 7 Jeugd en gezin; jeugdzorg							
19	Effect wegvallen solidariteit m.i.v. 2018		0	-152.000	-152.000	-152.000	-152.000	S
	Programma 8 Milieu en duurzaamheid							
20	Duurzaamheidslening	PM	0	0	0	0	0	S
21	Deelname Energieloket Groningen 2018-2020		0	4.600	4.600	4.600	0	I
22	Subsidie groene daken		15.000	0	0	0	0	I
	Programma 9 RO, VHV en EZ							
23	Woningbouwpromotie		15.000	0	0	0	0	I
	Programma 10 Middelen							
24	Doorbelaste rente		0	25.000	25.000	25.000	25.000	S
25	Effecten krimp op de algemene uitkering		0	10.000	10.000	10.000	10.000	S
26	Verlaging tarieven OZB		0	23.000	23.000	23.000	23.000	S
27	Aanpassing post onvoorzien		20.000	0	0	0	0	I
28	Dubieuze debiteuren		46.000	0	0	0	0	I
	Totaal invulling begrotingsruimte		-76.750	165.975	-143.525	-143.525	-148.125	
	Beschikbare middelen		295.000	388.500	128.300	228.500	305.700	
	Saldo		371.750	222.525	271.825	372.025	453.825	
	Waarvan:							
	- structureel		-165.000	-104.125	-159.125	-159.125	-159.125	
	- incidenteel		88.250	270.100	15.600	15.600	11.000	
			-76.750	165.975	-143.525	-143.525	-148.125	

Programma 1 Openbaar bestuur

1. Aanpassen DVO

Reserveren van een bedrag van € 50.000 om het mogelijk te maken dat Groningen diverse extra werkzaamheden uitvoert voor Ten Boer. Dit komt voort uit het feit dat enerzijds door de betere financiële positie van Ten Boer er nu weer initiatieven kunnen worden ontplooid (ontwikkelingen in plaats van beheer) en dat anderzijds de gemeente Groningen een forse personele bezuinigingsslag aan het maken is, waardoor extra vraag van Ten Boer niet altijd kan worden opgevangen in de staande organisatie maar wordt ingehuurd van buitenaf.

Programma 2 Veiligheid en handhaving

Programma 3 Wegen, groen en verkeer

2. Aanbrengen fietsstroken Bouwerschapsweg:

Het aanleggen van fietsstroken langs de Bouwerschapsweg is een nadrukkelijke wens van het dorp Woltersum. Er is erg veel fietsend schoolverkeer van Woltersum naar Ten Boer. Er wordt door automobilisten hard gereden op deze weg, waardoor de fietsers zich onveilig voelen. Een fietsstrook geeft overigens maar beperkte extra verkeersveiligheid, maar is voor het veiligheidsgevoel een verbetering.

Het aanleggen van een vrij liggend fietspad is financieel gezien niet haalbaar. De totale kosten voor het aanbrengen van fietssuggestiestroken bedragen ongeveer € 104.000,-. Afschrijving in 25 jaar met 1% rente geeft een kapitaallast van € 5.200,00 vanaf 2018.

3. Vervangen fietsenstalling Groene Zoom

Het college stelt voor om de bestaande fietsenstalling niet schoon te maken en te herstellen, maar te vervangen naar de aard van de stalling bij de Boltbrug. De kosten bedragen € 25.000. Afschrijven in 25 jaar, 1% rente geeft kapitaallast van € 1.250,00

4. Aanpassen fietsenstalling Ten Post

De kosten bedragen € 12.500 op basis van raming, enkelvoudige stalling á la Boltbrug. Afschrijven in 25 jaar, 1% rente geeft kapitaallast van € 625,00

5. Sint Annen aanpassing entree

De kosten bedragen naar schatting €150.000, bestaande uit het geheel herinrichten van 1500m² dorpsentree. Maatregel wordt gezamenlijk uitgevoerd met de provincie Groningen, waarbij tevens 60km/h zone wordt ingesteld ter hoogte van Sint Annen. Het is een uitdrukkelijke wens van de bewoners van Sint Annen. Het ontwerp zal zijn gebaseerd op de schets uit de dorpsvisie Sint Annen. Afschrijven in 25 jaar, 1% rente geeft kapitaallast van € 7.500,00.

In deze notitie wordt alleen de financiële ruimte opgenomen om het t.z.t. mogelijk te maken om het project uit te voeren. Het college komt nog met een nader onderbouwd voorstel in de raad op grond waarvan de raad een definitief besluit neemt over de uitvoering van het plan.

6. Woltersum entree en verkeersmaatregelen

De dorpsentree Eemskanaal NZ wordt aangepakt als onderdeel van de reconstructie van deze weg. Het is de wens van het dorp om ook de entrees Bouwerschapsweg en Kollerijweg op een zelfde wijze in te gaan richten. De kosten bedragen naar schatting € 10.000.

7. Onderhoud wegen en paden naar voren schuiven

In de meerjarenraming hebben we ingaande 2019 een uitzetting van € 200.000,00 per jaar opgenomen voor onderhoud van wegen. We stellen voor om dit een jaar naar voren te schuiven om er voor te zorgen dat de wegen goed worden overgedragen bij herindeling en mede vanwege klachten over ons onderhoudsniveau.

8. Vrijval krediet weg Eemskanaal NZ

Voor de reconstructie van de weg Eemskanaal NZ is door de raad een krediet van € 600.000,00 beschikbaar gesteld.

In de najaarsnota 2016 is dit krediet verlaagd naar € 570.000,00. De werkzaamheden zijn ruim binnen het beschikbare krediet aanbesteed waardoor er een bedrag van € 150.000,00 overblijft. Met de inspecteur artikel 12 is tijdens het artikel 12 traject afgesproken dat de helft van het bedrag geactiveerd wordt en de andere helft eenmalig wordt afgedekt. In de begroting hebben wij hiermee rekening gehouden. Daardoor valt er nu € 75.000,00 vrij en daalt de kapitaallast met € 3.000,00.

9. Openbare ruimte in relatie grootschalig versterking

In de huidige wensenlijst, die ook is behandeld in de raad van maart, staat o.a.

“Het uitvoeren van de versterkingsopgave in het kader van de aardbevingsproblematiek kan ook gevolgen hebben voor de openbare ruimte. Naast herstel van de opgetreden schade (die voor rekening van veroorzaker zal zijn) kan het ook zijn dat wij als gemeente dan ook werkzaamheden willen uitvoeren in het openbare gebied. Denk aan: ander wegprofiel, meer / minder andere invulling openbaar groen e.d. Hieraan kunnen behoorlijke kosten kleven.”

De Fazanthof is als eerste straat geïnspecteerd en zal naar verwachting ook als eerste van de straten binnen de gemeente Ten Boer versterkt gaan worden.

Vanuit de bewoners is de wens geuit om daarbij ook naar de openbare ruimte te kijken en dan m.n. naar de situering van het parkeren.

Gezien de huidige inrichting en uitstraling van de openbare ruimte valt hier ook iets voor te zeggen.

Als wij deze wens willen honoreren zullen daar kosten mee gemoeid zijn.

Teven zal honorering van deze wensen ook een precedent scheppen voor andere straten.

Ook het dorp Ten Post is geïnspecteerd en de verwachting is dat ook Ten Post (geheel of grotendeels) moeten worden versterkt. Ook hier valt qua inrichting en uitstraling wel een kwaliteitsslag te maken v.w.b. de openbare ruimte.

Hoewel hierover nog geen keuzes zijn gemaakt en er ook nog geen concrete plannen zijn opgesteld wordt geadviseerd om een investeringsbedrag van € 400.000,- te reserveren voor de herinrichting van de openbare ruimte voor de Fazanthof en het dorp Ten Post.

Dit bedrag kan geactiveerd worden en levert een jaarlast op van € 20.000,00 (afschrijving in 25 jaar met 1% rente).

Gezien de komende herindeling is de verwachting dat de openbare ruimte bij deze eerste versterkingen (zowel Fazanthof alsook Ten Post) de keuzes om over te gaan tot een (beperkte) herinrichting nog door de gemeente Ten Boer gemaakt zullen moeten worden. De uitvoering zal wellicht ook nog kunnen starten voor de herindeling.

Het resterende deel van de gemeente Ten Boer zal zoals het zich nu laat aanzien na de herindeling aan bod komen.

Hierover zal overleg worden gevoerd met de gemeente Groningen.

10. Onderhoud Boltbrug Ten Boer

De elektrische installatie van de Boltbrug Ten Boer is niet meer betrouwbaar. Gevolg is dat de beveiliging van de brug bij openen en sluiten ook niet meer betrouwbaar is. Het groot onderhoud van de installatie was voorzien in 2024. Dit trekken we nu naar voren en we hebben besloten om de technische installatie volledig te vervangen. Totale kosten bedragen € 62.500,00. Beschikbaar is € 45.000,00 in het beheerplan zodat er een tekort is van € 17.500,00. Dit bedrag moet eenmalig worden toegevoegd aan de voorziening onderhoud bruggen.

Door de onveilige situatie die is ontstaan bij het openen en sluiten van de Boltbrug is besloten om de brug handmatig te bedienen. Dit gebeurt 2x per dag op aanvraag. Om onveilige situaties te voorkomen worden daarbij ook twee verkeersbegeleiders ingezet.

De kosten worden geschat op € 36.750,00.

Samenvattend moet er in 2017 eenmalig een bedrag beschikbaar worden gesteld van € 54.250,00.

Programma 4 Onderwijs

11. Bevorderen ondernemerschap en technologie in het basis en voortgezet onderwijs

De Economic Board Groningen (EBG) heeft het initiatief genomen om een impuls te geven aan het ondernemerschap en informatietechnologie in het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs. Hiertoe heeft de EBG een proef gedraaid in Delfzijl met een programma voor basisschoolleerlingen en het voortgezet onderwijs. Nu is het moment gekomen om het programma in de scholen in het aardbevingsgebied verder uit te rollen. De schoolbesturen in onze gemeente zijn positief over het programma dat wordt uitgerold. De verwachting is dat de scholen in Ten Boer graag mee zullen doen.

Het programma bestaat uit een lesprogramma over ondernemerschap en digitalisering en informatietechnologie. Het programma kent een projectmatige aanpak waarin leerlingen in werkgroepen werken aan het in de markt zetten van een door henzelf ontwikkelt product. De scholen worden ondersteund door IturnIT, een ICT onderneming om met name de digitale component van het programma te ondersteunen en Jong Ondernemen voor de component ondernemerschap in het programma. Verder krijgen de scholen de beschikking over door henzelf onder begeleiding samen te stellen 3D-printer. Het programma is voor een periode van 5 jaar geraamd op bijna € 3,5 miljoen. Aan de gemeenten in het aardbevingsgebied wordt een bijdrage over deze periode gevraagd van € 400.000. De gemeente Ten Boer zou in de plannen een bijdrage leveren van € 5.500 in 2018, € 11.000 jaarlijks in de jaren 2019, 2020 en 2021 en in 2022 wederom € 5.500. Het gaat hier om maximum bedragen. De EBG draagt € 2,3 miljoen bij. De provincie en NCG zijn eveneens benaderd voor een bijdrage van 4 ton voor de gehele projectperiode.

Programma 5 Sport, recreatie & toerisme, kunst & cultuur

12. Bewegen in de openbare ruimte

In het collegeprogramma is het onderwerp de stimulering van meer bewegen in de openbare ruimte opgenomen. Tot op heden is er aan dit onderwerp geen aandacht besteed. Ook was er geen budget voor gereserveerd. In de komende jaren willen we dit onderwerp meer aandacht geven. Momenteel loopt er een inventarisatie van de mogelijkheden. De gemeente Groningen heeft structureel ca. € 0,75 per inwoner uitgetrokken voor maatregelen op dit vlak. Voorgesteld wordt, mede in het licht van de aanstaande herindeling, ook in Ten Boer structureel een budget vrij te maken voor het stimuleren van bewegen in de openbare ruimte. Uitgaande van dezelfde norm als Groningen wordt structureel een bedrag ad € 5.500 opgenomen in de begroting vanaf 2018.

13. Sportsubsidies

In eerdere bezuinigingsrondes is er bezuinigd op een tweetal sportsubsidies. Het gaat hier om de subsidie voor het jaarlijkse schoolvoetbaltoernooi dat in Woltersum georganiseerd wordt. Momenteel is er een bedrag van € 700 in de begroting opgenomen. Voorgesteld wordt om dit bedrag te verhogen met € 300.

Verder organiseert de stichting Sportrecreade jaarlijks diverse activiteiten zoals een wandeltocht, een triatlon, een minimarathon voor volwassenen en jeugd, een fietstocht en clinics voor de jeugd. Met name wordt het aanbod aan clinics voor de jeugd elk jaar uitgebreid. Met een extra financiële steun in de rug kan de stichting de activiteiten nog meer promoten en uitbreiden om op die manier nog meer mensen in beweging te brengen. De subsidie is momenteel € 1000. Voorgesteld wordt deze subsidie te verhogen naar € 2.500.

Bovenstaande betekent dat de financiële bijdrage voor beide initiatieven van de gemeente totaal € 1.800 hoger zal worden met ingang van 2018.

14. Zwembad

Door de raad is besloten om het zwembad De Blinkerd te verzelfstandigen m.i.v. 2017.

Onderdeel van het besluit is dat aan de Stichting BES jaarlijks een subsidie wordt verstrekt voor o.a. kapitaallasten, exploitatiekosten en groot onderhoud.

De berekening van de jaarlijkse kosten groot onderhoud is gebaseerd op een door een extern bureau opgesteld meerjaren onderhoudsplan. Nu blijkt dat dit onderhoudsplan niet helemaal volledig is en dat er posten missen in het plan. Wij zijn met het bestuur van de Stichting BES in gesprek over het toekomstig groot onderhoud. Wat de uitkomst van dit gesprek zal zijn is nog niet duidelijk. Daarom hebben we een PM-post opgenomen.

15. LED verlichting sportparken

In de Perspectiefnota 2017 die door uw raad in juni is vastgesteld is budget opgenomen voor het vervangen van de conventionele verlichting door LED verlichting. In de perspectiefnota werd uitgegaan van 20 armaturen. Er is geen rekening gehouden dat in sommige gevallen er twee lampen aan een paal bevestigd zijn. Het betekent dat er geen 20 maar, in het geval alle lampen vervangen gaan worden, dat er 38 lampen vervangen moeten worden. Op dit moment is nog niet duidelijk in hoeverre de verenigingen willen overgaan tot de aanschaf van de LED verlichting. Echter als de verenigingen alle lampen willen vervangen is het in de perspectiefnota genoemde bedrag van € 25.000, uitgaande van een gemeentelijke bijdrage van € 1.000, te laag. Voorgesteld wordt om het eerder vastgestelde budget te verhogen met € 13.000 tot maximaal € 38.000. De daadwerkelijke uitgaven hangen af van de mate van aanschaf van de LED lampen.

16. Gemeentelijke monumentensubsidie: ondersteuning van een gemeentelijke monumentenlijst

Indien de raad er mee instemt om een deel van de karakteristieke panden in onze gemeente op basis van vrijwilligheid om te zetten naar gemeentelijke monumenten, dan hoort daar ook een monumentensubsidiereregeling bij en een laagrentende lening. Wij zijn de mogelijkheden voor de invoering van een subsidiereregeling en het verstrekken van leningen aan het onderzoeken.

De lasten hiervan zijn nog niet aan te geven. Daarom nemen we een PM-post op.

Programma 6 Welzijn, AWBZ-Wmo zorg en ouderen

17. Blijverslening

Zowel vanuit de optiek van woonwensen van ouderen, als kostenbesparing in de zorg, is het van belang dat grotere delen van de woningvoorraad in Ten Boer levensloopbestendig worden gemaakt c.q. worden aangepast. Dit sluit aan bij de situatie van de gemeente Groningen. De regeling omvat het financieren van het verstrekken van informatie en persoonlijk advies aan huiseigenaren en een revolverende Blijverslening.

Wij zijn de mogelijkheden voor de invoering van blijversleningen aan het onderzoeken.

De lasten hiervan zijn nog niet aan te geven. Daarom nemen we een PM-post op.

18. Notitie Ontwikkelingen sociaal domein

Gelijktijdig met de behandeling van deze nota in de raad wordt ook de notitie "Ontwikkelingen sociaal domein" in de raad behandeld. In de notitie Ontwikkelingen sociaal domein zijn nieuwe ontwikkelingen opgenomen die geld kosten. Tevens is gekeken naar de ontwikkeling van de bestaande zorgkosten.

Daarin zien we dat er net als in 2016 een overschot ontstaat.

De uitkomsten hiervan staan hier per saldo opgenomen.

Programma 7 Jeugd en gezin; jeugdzorg

19. Effecten wegvallen solidariteit m.i.v. 2018

Indien de raad besluit om uit de solidariteit met betrekking tot de jeugdhulp via het RIGG te stappen dan ontstaat er een financieel voordeel van € 152.000,00 met ingang van 2018.

Door uit het RIGG te stappen loopt het financiële risico van de gemeente op. Aangezien het risico vooral zit bij de zwaardere zorg die wel in de solidariteit blijft zitten lijkt het er op dat het nieuwe risico beperkt is. Er is voldoende begrotingsruimte om dit risico af te dekken.

Programma 8 Milieu en duurzaamheid

20. Duurzaamheidslening:

Een duurzaamheidslening of energiebespaarlening is een manier om energiezuinige maatregelen aan woningen te financieren. Dit sluit aan bij de situatie in de gemeente Groningen, hoewel de regeling daar op dit moment niet open staat. Het Energieloket voert de regeling uit.

Wij zijn de mogelijkheden voor de invoering van duurzaamheidsleningen aan het onderzoeken.

De lasten hiervan zijn nog niet aan te geven. Daarom nemen we een PM-post op.

21. Deelname Energieloket Groningen 2018-2020

Ten Boer neemt deel aan het Energieloket Groningen dat voor ons diverse energiebesparende campagnes uitvoert.

Ten Boer heeft sinds juli 2015 (net als elke Groninger gemeente) een eigen website als onderdeel van het Energieloket Groningen (www.energieloket-groningen.nl/gemeente/ten-boer). Het Energieloket is onderdeel van het Nationaal Energieakkoord voor duurzame groei. Op de website kunnen particuliere woningeigenaren terecht voor informatie over het hoe en waarom van diverse vormen van energiebesparing en opwekking van duurzame energie.

Daarnaast kan de gemeente het Energieloket als communicatiemiddel gebruiken om bijv. nieuwsberichten te plaatsen over duurzame activiteiten die in de gemeente plaatsvinden. Naast de website organiseert het Energieloket ook communicatieacties en (fysieke) campagnes om mensen te stimuleren om energie te besparen, zoals de Warmtetour en (sinds februari) de Isolatieveiling: een collectieve inkoopactie van Isolatiematerialen. Ten Boer heeft aan beide campagnes meegedaan. Momenteel is nog de Isolatieveiling gaande. Het aantal unieke bezoekers vertoont een duidelijke

stijgende lijn. Tot mei 2017 hebben 17% van de particuliere woningeigenaren in Ten Boer het energieloket Groningen bezocht.

Het Energieloket Groningen werd voor de periode 2015-2016 mogelijk gemaakt door een bijdrage van het Rijk via de VNG. Voor 2017 heeft het loket op grond van de activiteiten en goede resultaten een overbruggingsbudget gekregen van de VNG. Om het Energieloket ook in Ten Boer na 2017 voor te zetten, is een financiële bijdrage nodig.

Gevraagd wordt om een jaarlijkse bijdrage aan het Energieloket te ramen voor de periode 2018-2020, zodat de continuïteit van het Energieloket geborgd wordt en tijdig de kwantiteit en kwaliteit voor de dienstverlening gemobiliseerd kan worden. Dit betreft een bijdrage voor het Basispakket en deelname aan een aantal campagnes (het Pluspakket). Dit bedrag is gebaseerd op het aantal koopwoningen in de gemeente, en komt voor Ten Boer jaarlijks op € 2.100,-. Voor het Pluspakket wordt een bedrag van € 2.500,- geraamd per campagne.

Totaal per jaar € 4.600,00.

22. Subsidie groene daken

Het simuleren van het aanleggen van groene daken past mede in het kader van klimaatbestendig rioleren. Dit sluit aan bij de situatie in de gemeente Groningen. Daar bestaat de subsidieregeling nog steeds. Uitgaande van een subsidie van max. 30 € per m² voor max 100 m² en veelal van toepassing op garages bij woningen, gaan we uit van maximaal € 15.000 voor de periode 2017 en 2018. Ingaande 2019 wordt de regeling onderdeel van het GWRP Groningen met dekking uit het tarief rioolrechten.

Programma 9 Ruimtelijke Ordening, Volkshuisvesting en Economische Zaken

23. Woningbouwpromotie

Vanuit de GREX Dijkshorn is er vanaf 2016 een jaarlijks budget van € 20.000 voor woningbouwpromotie. De campagne is gereed, maar dit biedt dit jaar alleen financiële ruimte voor online-promotie. De doelgroep die wij willen bereiken is niet alleen online te benaderen, maar ook via de printed communicatiemiddelen. Graag zouden we een nieuw bouwboard bij N360 willen en diverse advertenties in huis-aan-huis bladen en de zaterdag editie DvhN onder andere. Daartoe is in 2017 € 15.000 extra nodig.

Programma 10 Middelen

24. Doorbelaste rente

In de begroting 2017 (blz. 64) is aangegeven dat er nieuwe begrotingsvoorschriften zijn t.a.v. de doorbelasting van rente aan investeringen. Deze voorschriften gelden m.i.v. de begroting 2018. De effecten voor de grondexploitatie Dijkshorn zijn al verwerkt in de begroting 2017 en de vastgestelde grex 2017.

Tot aan de nieuwe voorschriften was het toegestaan om aan investeringen een vaste rente te hangen gelijk aan de rente die gold bij het beschikbaar stellen van de kredieten. Wij doen dit onder andere bij investeringen waar tegenover opbrengsten staan zoals rioolheffing en huren.

Door de nieuwe voorschriften gaat er in de begroting 2018 een verschuiving ontstaan in de verdeling van de rentekosten over de diverse posten. Dit gaat een ander beeld geven binnen de begroting. Voor het totaal van de begroting zal dit in eerste aanleg geen gevolgen hebben m.u.v. de rente die doorbelast wordt aan de investeringen die doorbelast worden in de tarieven. Onderzocht is wat het effect is. Alleen bij de rioolrechten gaan we een verschuiving zien. Aan de oude investeringen zien we dat daar soms met hoge rentepercentages wordt gerekend die buiten de toegestane marges vallen. Deze moeten worden gecorrigeerd naar een percentage binnen de marges. Dit betekent dat met lagere rente wordt gerekend en dat het verschil tussen de hoge rente en de aangepaste rente ten laste van de overige posten in de begroting komt.

Berekend is een verschil van afgerond € 25.000,00 structureel ingaande 2018.

25. Effecten krimp op de algemene uitkering

Door de fractie van Algemeen Belang is tijdens de behandeling van de Perspectiefnota 2017 gevraagd of in de begroting voldoende rekening is gehouden met de effecten van krimp op de algemene uitkering.

We zien een daling dit jaar in het aantal inwoners. In de berekening van de algemene uitkering zijn we uitgegaan van een gelijkblijvend aantal inwoners plus een toename van 10 inwoners per jaar als gevolg van bouw nieuwe woningen. Er van uit gaande dat de geconstateerde terugloop dit jaar zich

stabiliseert en dat we woningen blijven bouwen de komende jaren waardoor er weer een lichte groei van inwoners ontstaat, is een kleine bijstelling van de algemene uitkering noodzakelijk. Op basis van de huidige ontwikkeling gaan wij uit van € 10.000,00 structureel ingaande 2018.

26. Verlaging tarieven Onroerendezaakbelastingen

Door de fractie van de CU is tijdens de behandeling van de Perspectiefnota 2017 de suggestie gedaan om de tarieven voor de onroerendezaakbelastingen voor 2018 te verlagen.

Wij begrijpen deze suggestie maar gelet op de ophanden zijnde herindeling per 1-1-2019 lijkt het niet passend is om de tarieven (lees opbrengsten) te verlagen.

Daarnaast heeft de Minister van BZK in het besluit toekenning artikel 12 bijdrage 2016 aangegeven dat neerwaartse aanpassing van het toegangskaartje om voor een aanvullende uitkering in aanmerking te komen niet is toegestaan tot aan de herindeling.

In onze meerjarenraming hebben wij voor 2018 een verhoging van de opbrengsten OZB opgenomen voor een bedrag van afgerond € 23.000,00. Wij stellen voor om deze stijging voor 2018 niet door te voeren. Het effect voor een woningeigenaar bij een gemiddelde waarde van de woning van € 166.000,00 is € 4,50. Daarbij handelen wij niet in strijd met de beschikking van BZK. De opbrengst wordt immers niet verlaagd.

De tarieven OZB liggen voor woningeigenaren in Ten Boer behoorlijk hoger dan in Groningen. In de totale OZB opbrengst dragen woningeigenaar 66% bij. In het kader van de harmonisatie van tarieven vinden wij het wenselijk om in 2018 geen tariefstijging door te voeren.

27. Aanpassing post onvoorzien

Door diverse uitgaven is de post onvoorzien negatief komen te staan. Voorgesteld wordt om de post aan te vullen met een bedrag van € 20.000,00 in 2017. Zie voor de specificatie van de bestedingen de toelichting onder het kopje "Ontwikkeling post onvoorzien 2017".

28. Dubieuze debiteuren

Bij de controle van de jaarrekening 2016 is door de accountant geconstateerd dat er een onzekerheid is over de vordering debiteuren belastingen. Gaat om een bedrag van € 46.000,00. Dit bedrag voegen wij nu toe aan de voorziening dubieuze debiteuren. Bij de opstelling van de jaarrekening 2017 wordt de benodigde omvang van deze voorziening opnieuw beoordeeld en wordt nagegaan of de storting van € 46.000,00 voldoende is.